

Sygn. akt VU 677/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Katarzyna Pielużek

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 14 lipca 2016 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy A. D. (1) prawo do emerytury poczynając od dnia (...) 2016 roku.

Sygn. akt V U 677/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. D. (1) prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu, iż nie udowodnił on wymaganych przepisami 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono następujących okresów:

- od dnia 12 grudnia 1976 roku do dnia 21 lipca 1977 roku na stanowisku młodszy górnik pod ziemią, ponieważ w świadectwie pracy z dnia 9 maja 2016 roku (...) S.A. anulował świadectwo pracy z dnia 26 kwietnia 2012 roku, w którym wyszczególniony był ww. okres,
- od dnia 14 września 1992 roku do dnia 31 stycznia 1994 roku na stanowisku spawacza, ponieważ zakład pracy nie ujął tego okresu w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- od dnia 1 lutego 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na stanowisku spawacz – ślusarz, ponieważ ww. stanowisko nie odpowiada pracom wymienionym w zarządzeniu nr 7 ministra przemysłu chemicznego i lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku.

W odwołaniu z dnia 19 lipca 2016 roku A. D. (1) wniósł o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 14 września 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku i w konsekwencji zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniósł, że nigdy nie pracował jako ślusarz, a we wskazanym okresie wykonywał tylko obowiązki spawacza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powielając argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. (2), urodzony w dniu (...) 1956 roku, złożył w dniu 30 marca 2016 roku wniosek o emeryturę. Wnioskodawca złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę, k. 1-4 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 24 maja 2016 roku organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury podnosząc, że nie udowodnił on 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: decyzja z dnia 24 maja 2016 roku, k. 26 akt emerytalnych)

W dniu (...) 2016 roku A. D. (1) wniósł o ponowne rozpatrzenie sprawy.

(dowód: wniosek z dnia (...) 2016 roku, k. 29 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 30 czerwca 2016 roku organ rentowy odmówił przyznania prawa do emerytury z tego względu, że wnioskodawca nie przedłożył nowych dowodów mających wpływ na przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego.

(dowód: decyzja z dnia 30 czerwca 2016 roku, k. 32 akt emerytalnych)

W dniu 7 lipca 2016 roku A. D. (1) ponownie zwrócił się z wnioskiem o rozpatrzenie jego prawa do emerytury.

(dowód: wniosek z dnia 7 lipca 2016 roku, k. 33 akt emerytalnych)

Zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury, a to z tego względu, że nie wykazał on w ocenie ZUS 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 14 lipca 2016 roku, k. 37 akt emerytalnych)

Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił staż ubezpieczeniowy wynoszący 25 lat, w tym 21 lat, 9 miesięcy i 21 dni okresów składkowych, 13 dni okresów nieskładkowych oraz 4 lata, 6 miesięcy i 9 dni okresów uzupełniających, to jest pracy na roli. Do stażu pracy w warunkach szczególnych ZUS zaliczył wnioskodawcy 14 lat, 10 miesięcy i 24 dni.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 14 lipca 2016 roku, k. 37 akt emerytalnych)

Do stażu pracy w warunkach szczególnych ZUS uwzględnił następujące okresy zatrudnienia wnioskodawcy:

- od dnia 1 czerwca 1974 roku do dnia 11 grudnia 1976 roku w KWK (...) na stanowiskach pracownika niewykwalifikowanego pod ziemią i młodszego górnika pod ziemią.

- od dnia 25 marca 1980 roku do dnia 24 marca 1985 roku i od dnia 1 maja 1985 roku do dnia 31 sierpnia 1992 roku w Zespole Zakładów (...) w O. na stanowiskach przerabiacza mas ceramicznych, a następnie spawacza

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 7 czerwca 2011 roku, k. 8, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9 maja 2016 roku, k. 24 akt emerytalnych)

Od dnia 8 marca 1988 roku wnioskodawca posiada książkę spawacza.

(dowód: książka spawacza w aktach osobowych wnioskodawcy)

W dniu 14 września 1992 roku A. D. (1) zawarł umowę o pracę z (...) Sp. z o.o. w O., następcą prawnym Zespołu Zakładów (...) w O.. Pracodawca powierzył wnioskodawcy stanowisko ślusarza – spawacza w pełnym wymiarze czasu pracy. W angażu z dnia 23 kwietnia 1996 roku pracodawca podał, że wnioskodawca zajmuje stanowisko ślusarza. Od dnia 1 września 1996 roku zatrudniający ponownie podawał, że roszczący zajmuje stanowisko ślusarza – spawacza.

(dowód: umowa o pracę z dnia 14 września 1992 roku, angaż z dnia 14 września 1992 roku, angaż z dnia 27 stycznia 1992 roku, angaż z dnia 1 października 1993 roku, angaż z dnia 1 grudnia 1995 roku, angaż z dnia 23 kwietnia 1996 roku, angaż z dnia 1 września 1996 roku, angaż z dnia 1 grudnia 1997 roku w aktach osobowych wnioskodawcy, zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 1:23 do minuty 6:22 w związku z nagraniem od minuty 16:44 do minuty 17:11, protokół z rozprawy z dnia 28 czerwca 2017 roku, zeznania świadka A. B., nagranie od minuty 11:33 do minuty 13:45, zeznania świadka J. S., nagranie od minuty 13:45 do minuty 15:57, protokół z rozprawy z dnia 28 czerwca 2017 roku, k. 21 v - 22 akt sprawy)

W dniu 22 maja 2013 roku (...) Sp. z o.o. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym zaświadczyła, że w okresie od dnia 1 lutego 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym na stanowisku spawacza – ślusarza, tj. na stanowisku wymienionym pod poz. 12 Działu XIV Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku.

(dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 22 maja 2013 roku, k. 7 akt emerytalnych)

W dniu 30 września 2013 roku (...) Sp. z o.o. wystawiła wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym podano, że roszczący był zatrudniony w okresie od dnia 14 września 1992 roku do dnia 30 września 2013 roku na stanowisku ślusarza – spawacza.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 30 września 2013 roku w aktach osobowych wnioskodawcy)

Przez cały okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o., w tym w okresie od dnia 14 września 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, wnioskodawca wykonywał wyłącznie obowiązki spawacza. W ww. przedsiębiorstwie panował podział pracowników na ślusarzy i spawaczy. Ślusarze czyścili, malowali i składali konstrukcje, a spawacze je spawali. Pracodawca wnioskodawcy nie wprowadził jednolitej nomenklatury stanowisk pracy i określał mianem „ślusarzy – spawaczy” pracowników wykonujących jedynie obowiązki spawalnicze. Wnioskodawca zgodził się na takie określenie swojego stanowiska pracy, aby uzyskać więcej środków czystości.

W ww. okresie zatrudnienia A. D. (1) wykonywał takie same obowiązki, jak w Zespole Zakładów (...) w O., to jest przed zmianą podmiotową pracodawcy, który to okres zatrudnienia został zaliczony przez ZUS do stażu pracy w warunkach szczególnych. Wycinał stare konstrukcje stalowe i spawał nowe. Spawał elektrycznie i gazowo konstrukcje stalowe hal, magazynów oraz urządzeń. W ten sposób pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i nie wykonywał innych obowiązków. Nigdy nie pracował jako ślusarz.

(dowód: zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 6:22 do minuty 10:17 w związku z nagraniem od minuty 16:44 do minuty 17:11, protokół z rozprawy z dnia 28 czerwca 2017 roku, zeznania świadka A. B., nagranie od minuty 11:33 do minuty 13:45, zeznania świadka J. S., nagranie od minuty 13:45 do minuty 16:44, protokół z rozprawy z dnia 28 czerwca 2017 roku, k. 21 v - 22 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Art. 32 ust. 4 wyżej wymienionej ustawy stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku w sprawie o sygn. akt II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Dodatkowo wskazać należy, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w szczególnych warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument

prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej.

Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku w sprawie o sygn. akt I UK 15/04, OSNP 2005/11/161). W przedmiotowej sprawie wnioskodawca dysponował świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okres od dnia 1 lutego 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, które to świadectwo zostało zakwestionowane przez organ rentowy.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany piętnastoletni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Mianowicie odwołujący kwestionował niezaliczenie przez organ rentowy okresów pracy na stanowisku ślusarza – spawacza w okresie od dnia 14 września 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości, że wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez skarżącego w spornych okresach Sąd oparł się na dokumentach zawartych w aktach sprawy oraz na treści zeznań przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków jak i samego ubezpieczonego. Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z zeznań świadków na okoliczność zakresu czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, gdyż następcą prawnym pracodawcy ubezpieczonego nie dysponował niezbędną dokumentacją w tym zakresie.

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków jak i zeznania ubezpieczonego zasługują na wiarę. Ich treść jest spójna, logiczna i koresponduje z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie. Świadczenie zeznający w przedmiotowej sprawie – A. B. i J. S. - pracowali razem ze skarżącym w spornych okresach także wykonując czynności spawalnicze, a więc mieli kompletną wiedzę na temat wykonywanych przez niego obowiązków. Podkreślić przy tym należy, iż organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności zeznań świadków i ubezpieczonego. Z zeznań powyższych wynika, jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał we wskazanych wyżej okresach. Nie ma w nich sprzeczności, są one logiczne i spójne i korespondują ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją pracowniczą. Tym samym Sąd uznał je za przekonujące w myśl dyrektywy zawartej w art. 233 § 1 k.p.c.

Zeznania świadków dały Sądowi asumpt do uznania, że zakres czynności pracownika zatrudnionego na stanowisku ślusarza - spawacza charakteryzował się wysoką uciążliwością. Wykonując swe czynności ubezpieczony był narażony na emisję czynników szkodliwych dla zdrowia, takich jak dymy spawalnicze, zapylenia, promieniowanie łuku elektrycznego, nadmierny hałas, czy podwyższoną temperaturę środowiska pracy.

Wnioskodawca wycinał stare konstrukcje stalowe i spawał nowe. Spawał elektrycznie i gazowo konstrukcje stalowe hal, magazynów oraz urządzeń. W ten sposób pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i nie świadczył innych obowiązków, w tym czynności charakterystycznych dla zatrudnienia na stanowisku ślusarza. Okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę czynności spawalniczych potwierdza posiadana przezeń książka spawacza. Dodać należy, że ZUS zaliczył do stażu pracy wnioskodawcy okres zatrudnienia roszczonego w Zespole Zakładów (...) w O., to jest poprzednika prawnego (...) Sp. z o.o. Z uznanych przez Sąd za przekonujące zeznań świadków jak i wnioskodawcy wynika zaś, że obowiązki skarżącego nie uległy zmianie wskutek przekształcenia podmiotowego pracodawcy.

Mając powyższe na uwadze należało zatem przyjąć, że wnioskodawca w okresie od dnia 14 września 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych, wskazanych

w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w Wykazie A, Dziale XIV poz. 12 – Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym.

Bez wpływu na powyższe pozostaje fakt, że stanowisko ślusarza – spawacza nie jest wymienione w wykazie A i B do rozporządzenia. Nie powinno bowiem budzić wątpliwości, że o zakwalifikowaniu danej pracy do prac wykonywanych w warunkach szczególnych decyduje nie nazwa stanowiska pracy, a rodzaj wykonywanych czynności (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 roku w sprawie o sygn. akt I UK 393/10, LEX Nr 950426).

W związku z tym, że wykazane przez wnioskodawcę okresy pracy w warunkach szczególnych wynoszą więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury, zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W obliczu wyżej przedstawionej argumentacji Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu A. D. (1) prawo do emerytury poczynając od dnia (...) 2016 roku, to jest od dnia złożenia ponownego wniosku o przyznanie prawa do emerytury.